

Handlingsplan

- mot mobbing og utenforskap

Enhet Raet barnehager

Innledning

Enhet Raet barnehager har utarbeidet denne handlingsplanen som et verktøy og en rettesnor for våre barnehager. Vi ønsker å sikre at det jobbes ut fra en felles forståelse i arbeidet mot å forebygge og stoppe mobbing og utenforskap i våre barnehager. Planen skal gjennomgås i SU ved oppstart av nytt barnehageår.

Barnehageloven sier at «Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap.» (Barnehageloven §1)

Rammeplanen for barnehagen påpeker at personalet i barnehagen skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillmønstre. Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. Alle barn skal kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne.

Det finnes mange ulike definisjoner av begrepet mobbing. I veilederen fra Utdanningsdirektoratet «Barns trivsel – voksnes ansvar» står dette om mobbing:

- det dreier seg om negative, fysiske eller psykiske handlinger begått av en eller flere mot en annen
- den som blir utsatt for erting, plaging eller utestenging, er lett tilgjengelig som en del av et fellesskap han eller hun ikke har valgt selv
- det er ubalanse i maktforholdet slik at det er vanskelig å forsvare seg

Forsker Ingrid Lund har denne definisjonen av mobbing:

Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning. (2017)

Sarpsborg kommune satser på forebygging og målet er at barn og unge skal vokse opp til å bli trygge og robuste medborgere og utrustes til å gjøre bevisste veivalg for seg selv og Sarpsborgsamfunnet. Prosjektet «Tett på – forebygging av radikaliserings og utenforskap» er et skritt på veien mot dette målet. I vår handlingsplan mot mobbing og utenforskap følger vi opp «Tett på-prosjektets» handlingsplan.

Utarbeidet januar 2018

Revidert oktober 2018

Personalets ansvar

Det er alltid de voksne som har ansvaret for relasjonene i barnehagen. De er ansvarlige for at alle barn opplever at de er viktige, at de blir sett og hørt og at de får være med i lek. Det skal være fokus på, og iverksettes tiltak både for den som blir mobbet og den som mobber.

Foreldresamarbeid /-medvirkning

Barnehagen og foreldrene har et felles ansvar for å forebygge mobbing og hindre utenforskap. Hvis et barn viser tegn til endret atferd og / eller mistriivsel, skal det være lav terskel for handling fra foreldre og barnehage. Det er viktig at foreldrene er bevisst på å være gode rollemodeller for barna sine. Hvordan kommunikasjon foregår mellom familiemedlemmer og hvordan man prater om andre hjemme, har sterk overføringsverdi til hvordan barn møter og kommuniserer med andre barn. Barnehage og foreldre må sette klare grenser for hva som er akseptabel og ikke akseptabel atferd for barna.

Forebygging

Lek og vennskap er et av de viktigste virkemidlene mot mobbing. De voksne i barnehagen må ha god kunnskap om lek for å forstå samspillet i barnegruppen. Det er de voksnes ansvar å sikre at alle barn har like muligheter for å delta i leken, og på denne måten legge til rette for å etablere og vedlikeholde vennskap

Etablering av trygghet og gode relasjoner mellom barn og voksne er det første steget mot å fremme et godt læringsmiljø i barnehagen. Vi bruker trygghetssirkelen som arbeidsverktøy. Dette hjelper oss å se, forstå og møte barns følelser og atferd i samspill og relasjoner.

Aktuelle tiltak:

- Kartlegge relasjoner voksen/barn og barn/barn.
- Refleksjonsmøter der voksne reflekterer over egne holdninger og væremåter.
- «Grønne tanker, glade barn» -et materiell for å hjelpe barn å sette ord på følelser.
- Samtalekort/refleksjonskort -til bruk i samtale med barn.
- Barnelitteratur.
- Pedagogiske opplegg om temaer som inkludering, kritisk tenkning og mangfold, som det vises til i planen «Tett på i barnehager og skoler».

Avdekking

Mobbing, begynnende mobbing og utenforskap kan være vanskelig å oppdage. Det er viktig at personalet har en felles forståelse for hva mobbing, krenkende atferd og utenforskap innebærer. Det er viktig å være oppmerksom på både alvorlige enkelthendelser og negative samspillsmønstre i barnegruppa, som utvikles over tid.

Hvordan identifisere mobbing og utenforskap?

- Noen utelates fra leken
- Betingede trusler, f.eks. «hvis du ikke... så vil jeg ikke leke med deg.»
- Åpne trusler, f.eks. «jeg skal slå deg..!»
- Fortelle stygge ting om andre
- Bruk av stygge ord og navn
- Le på en stygg måte av noen som har gjort eller sagt noe
- Ta eller ødelegge andre sine ting
- Fysisk aggresjon, f.eks. slå, dytte
- Tvinge noen til å gjøre noe de ikke har lyst til
- Indirekte mobbing, f.eks. ufine hendelser i lek, roller barnet tildeles i lek, hierarki i barnegruppa
- Bruk av ironi/latterliggjøring
- Noen favoriseres framfor andre

Sjekkliste / kjennetegn på barn som blir mobbet / utestengt

Kjennetegnene kan være både årsak til og virkning av mobbing

Kjennetegn	Kommentar	Dato/sign
Utestenges fra lek:		
Mangler lekekompetanse		
Mangler språk- / kommunikasjonsferdigheter		
Blir oversett og negativt definert av de ansatte i barnehagen		
Andre kjennetegn:		
Engstelig / usikker		
Beskjeden		
Gråter lett		
Forsvarer seg ikke fysisk / verbalt		
Lav selvtillit		
Ensom		
Utrykker at han / hun er redd for noen av de andre barna		
Viser redsel i situasjoner andre ikke er redde		
Mister fatningen og blir hjelpeløst sinte eller redde		
Er mye trist, lei seg, deprimert		
Har lav status blant jevnaldrende		
Oppfattes som lite attraktiv og mindre populær lekekamemat		
Settes utenfor fellesskapet og får mindre beskyttelse fra andre barn		

Håndtering

Dersom det er avdekket mobbing og utenforskap skal dette følges opp og stoppes. Dette arbeidet skal dokumenteres.

Prosedyre når mobbing/utenforskap avdekkes		
Tiltak	Ansvar	Gjennomført, signatur og dato
Dersom mobbing/utenforskap observeres skal hendelsen drøftes med pedagogisk leder og leder. Beskrives konkret av den voksne som har observert situasjonen. Bruk observasjonslogg.	Den som observerer Alle	
Snakk med de involverte barna om det som har skjedd. La barna komme med forslag til hva som kan gjøres. Bruk notatskjema.	Pedagogisk leder	
Tiltak settes i gang ut fra refleksjon/samtale personalet imellom. Tiltaksplan utarbeides.	Pedagogisk leder	
Foreldrene blir informert. Foreldrene til den / de som blir mobbet og til den / de som mobber blir tatt med på råd. Møte hver for seg. Det kan vurderes om det er hensiktsmessig å ha et møte med begge parter samtidig. Bruk referat / notatskjema.	Pedagogisk leder / teamleder	
Oppfølging og evaluering skjer tett den første tiden. Deretter ved behov. Drøfte nye eventuelt endrede tiltak. Bruk observasjonslogg.	Pedagogisk leder / Alle	
Ny(e) samtale(r) med barn og foreldre ved behov.	Pedagogisk leder	

Notat fra samtale

Dato

Tilstede

Eventuelle avtaler:

Underskrift:

Underskrift:

Tiltaksplan

Kort beskrivelse av saken:

Tiltak:

Ansvar:

Evaluering:

Dato / sign: